

Riadenie hluku pri stavebnej činnosti

Vystavenie silnému hluku pri práci môže spôsobiť nezvratné poškodenie sluchu, spôsobiť vznik pracovných úrazov a iných nežiadúcich udalostí na pracovisku. Tento prehľad základných skutočností je úvodom do riadenia hluku pri stavebnej činnosti pred začatím práce na stavenisku a počas nej.

Hluk pri stavebnej činnosti

Pri stavebnej činnosti existuje mnoho hlučných prác. To znamená, že pracovníci môžu byť vystavení nielen hluku, ktorý vytvára ich práca, ale aj hluku okolia alebo pozadia z iných prác vykonávaných na stavenisku. Niektoré z hlavných zdrojov hluku pri stavebnej činnosti sú:

- nárazové nástroje (ako sú zbijačky na betón);
- používanie výbušnín (ako sú trhacie práce, nastreľovacie pištole);
- vzduchom poháňané zariadenia;
- spaľovacie motory.

Riadenie hluku – pred začatím práce na stavenisku

Naplánujte vaše opatrenia na kontrolu hluku v:

- etape navrhovania – vylúčte alebo minimalizujte hlučné práce;
- etape organizovania – naplánujte, ako bude stavenisko riadené a ako budú kontrolované riziká;
- zmluvnej etape – zabezpečte, aby dodávatelia spĺňali zákonné požiadavky;
- stavebnej etape – písomne posúďte riziká, vylúčte alebo kontrolujte ich a zrevidujte posúdenie.

Pred začatím práce na stavenisku:

- realizujte politiku obstarávania (nákupu a prenájmu) strojov a zariadení s nízkou hladinou hluku;
- určite požadované podmienky na kontrolu hluku v špecifikáciách výberového konania (ktoré spĺňajú minimálne požiadavky stanovené v národnej legislatíve) (nar. Vlády č.40/2002 Z.z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami);
- naplánujte pracovný postup, aby ste minimalizovali vystavenie zamestnancov hluku;
- realizujte program kontroly hluku (napríklad plánovaním, vzdelávaním, zaškolením, usporiadaním staveniska, údržbárskymi činnosťami).

Príslušná legislatíva

- Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989, o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci;
- Smernica 2003/10/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 6. februára 2003 o minimálnych požiadavkách na ochranu zdravia a bezpečnosť pri práci týkajúcich sa vystaveniu pracovníkov rizikám vyplývajúcim z fyzikálnych činiteľov (hluk);
- Smernica Rady 89/656/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na používanie osobných ochranných prostriedkov pracovníkmi na pracovisku.

Smernice stanovujú minimálne požiadavky na ochranu zdravia a bezpečnosť pri práci. Národná legislatíva môže vyžadovať najvyššie prípustné hodnoty hluku, preto je potrebné si to overiť u vášho výkonného orgánu. Existujú aj ďalšie smernice, ktoré môžu byť relevantné⁽¹⁾. Existujú aj harmonizované normy (napríklad o meraní emisií hluku).

Riadenie hluku na stavenisku

Hluk musí byť aktívne riadený hneď ako sa na stavenisku začne pracovať. Toto sa môže považovať za proces so štyrmi etapami:

- **Posúdenie** – kompetentná osoba posúdi riziká hluku.
- **Vylúčenie** – odstráňte zdroje hluku zo staveniska.
- **Kontrola** – zaveďte opatrenia na zabránenie vystaveniu hluku, s poskytnutím osobných ochranných pracovných prostriedkov na ochranu sluchu ako krajným riešením.
- **Revízia** – skontrolujte, či nastali nejaké zmeny v práci a podľa toho doplňte posúdenie a kontrolné opatrenia.

Posúdenie

Vystavenie pracovníkov hluku má byť posúdené so zvláštnou pozornosťou venovanou nasledovnému:

- pracovníkom a ich vystaveniu hluku vrátane:
 - úrovne, typu a trvania vystavenia hluku vrátane impulzného alebo nárazového hluku a či zamestnanci patria do konkrétnej rizikovej skupiny;
 - účinkov na zdravie a bezpečnosť pracovníkov vyplývajúcich z interakcií medzi hlukom a vibráciami a z hluku a z látok toxických pre sluch súvisiacich s prácou (látok, ktoré môžu poškodiť váš sluch), tam kde je to možné;
 - rizík pre zdravie a bezpečnosť pracovníkov, vyplývajúcich z nepočutia varovných signálov alebo poplachov;
 - rozšírenia vystavenia hluku mimo riadneho pracovného času na zodpovednosť zamestnávateľa.
- technické vedomosti a informácie vrátane:
 - informácií o emisii hluku poskytovaných výrobcami pracovných zariadení;
 - existencie alternatívnych pracovných zariadení navrhnutých na zníženie emisie hluku;
 - relevantných informácií zo zdravotného dohľadu;
 - dostupnosti vhodnej ochrany sluchu.

Vylúčenie hluku

Ak je to možné, malo by sa vylúčiť vytváranie hluku. Toto sa môže dosiahnuť zmenou konštrukcie alebo pracovnej metódy. Ak vylúčenie nie je možné, potom sa hluk musí kontrolovať.

Kontrola

Existujú tri kroky na ochranu pracovníkov pred hlukom pomocou technických a organizačných opatrení:

- kontrola hluku v zdroji;
- kolektívne opatrenia vrátane organizácie práce;
- osobná ochrana sluchu.

(¹) Napríklad smernica 98/37/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. júna 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení.

Kontrola hluku pri zdroji

Takéto kontrolné opatrenia zahŕňajú:

- používanie stroja s nižšími emisiami hluku;
- vyhnutie sa narážaniu kovu o kov;
- tlmenie na zníženie hladiny hluku alebo izolovanie vibrujúcich častí;
- namontovanie tmičov;
- vykonávanie preventívnej údržby: len čo sa diely opotrebojú, hladiny hluku sa môžu zmeniť.

Kolektívne kontrolné opatrenia

Okrem krokov uvedených vyššie sa podniknú opatrenia na zníženie vystavenia hluku všetkých osôb, ktoré môžu byť vystavené jeho pôsobeniu. Na staveniskách s viac ako jedným dodávateľom je veľmi dôležitá spolupráca medzi zamestnávateľmi. Kolektívne opatrenia zahŕňajú:

- izolovanie hlučných postupov a obmedzenie prístupu do hlučných priestorov;
- prerušenie dráhy hluku šíriaceho sa vzduchom s použitím protihlukových plotov a bariér;
- používanie absorbných materiálov na zníženie odrážaného zvuku;
- kontrolu hluku a vibrácií šíriacich sa zemou pomocou plávajúcích dosiek;
- organizovanie práce takým spôsobom, aby sa obmedzil čas strávený v hlučných priestoroch;
- plánovanie vykonávania hlučných prác keď bude hluku vystavených čo možno najmenej zamestnancov;
- realizovanie harmonogramov prác, ktoré kontrolujú vystavenie hluku.

Osobná ochrana sluchu

Osobná ochrana sluchu sa má používať ako krajné riešenie. Tam, kde sa používa:

- osobná ochrana sluchu sa musí používať a jej používanie sa musí vyžadovať;
- má byť vhodná pre prácu, druh a hladinu hluku a má byť kompatibilná s inými osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami;

- pracovníci majú mať možnosť výberu vhodnej ochrany sluchu, aby mohli nájsť najpohodlnejšiu ochranu;
- má sa zabezpečiť školenie ako používať, skladovať a udržiavať chrániče sluchu.

Zainteresujte pracovníkov

Pracovníci na stavenisku často poznajú konkrétne problémy s hlukom a možné riešenia. Pri postupe hodnotenia a v diskusiách, ako realizovať kontrolné opatrenia, je potrebné radiť sa so zamestnancami a ich zástupcami.

Revízia

Práca na staveniskách sa často mení. Posúdenie rizík často revidujte a dopĺňajte podľa toho kontrolné opatrenia na mieste.

Školenie

Školenie je dôležitou súčasťou kontroly hluku. Osoby, ktoré si vyžadujú školenie, sú:

- tie, ktoré vykonávajú meranie a posudzovanie hladiny hluku;
- tie, ktoré pripravujú dokumentáciu výberového konania, aby sa zabezpečilo, že dodávatelia budú kontrolovať hluk;
- manažéri, aby mohli plniť svoje povinnosti týkajúce sa riadenia a evidencie;
- pracovníci, ktorí potrebujú vedieť, ako a prečo majú používať pracovné prostriedky a kontrolné opatrenia na minimalizovanie vystavenia hluku.

Školenie musí byť čo možno najkonkrétnejšie. Zamestnanci v stavebnom priemysle majú často viacero kvalifikácií a používajú mnoho rôznych nástrojov. Každý z nich by mal vedieť ako minimalizovať svoje vystavenie hluku. Zvláštna pozornosť by sa mala venovať novým zamestnancom.

Zdravotný dohľad a monitorovanie

Pracovníci majú právo na primeraný zdravotný dohľad². Tam, kde sa uskutočňuje zdravotný dohľad, napríklad preventívnym audiometrickým testovaním, existujú požiadavky na individuálnu evidenciu záznamov o výsledkoch merania a na poskytovanie informácií zamestnancom. Poznatky získané zo zdravotného dohľadu sa majú používať na revíziu posúdenia a kontrolných opatrení.

Ďalšie informácie

Tento prehľad základných skutočností bol vypracovaný na podporu Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci 2004. Iné prehľady základných skutočností v sérii a ďalšie informácie o stavebnej činnosti sú k dispozícii na <http://ew2004.osha.eu.int>. Tento zdroj sa neustále aktualizuje a dopĺňa. Informácie o legislatíve EÚ týkajúcej sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, možno nájsť na <http://europe.osha.eu.int/legislation/>.

(²) Za okolností stanovených národným zákonom v rámci kontextu „rámcovej“ smernice 89/391/EHS a smernice 2003/10/ES „o hluku“.